

Cine mușcă din Papa, moare...

Nu vrem să ne incadrăm în polemica provocată de broșura lui Ghelu, și declaratiile președintelui „Agru”-lui. Cu toate că titlul de mai sus, nu-a fost sugerat de recentele discuțiilor, ce vizau persoana Pontificelui Roman.

Fără a atinge politica confesională, trebuie să constatăm — cu totii istoricii noștri, că și în afară de domeniul credinței, — papalitatea s-a dovedit în cursul veacurilor, o instituție de autoritate și prestigiu nedesmaștit: o forță formidabilă. — uneori fără echivalent.

Valuri grozave, anihilante, au amenințat permanent tronul Suveranului Pontif. — care părea căte odată copleșit de zdruncinări insuportabile, — pentru că după linistirea vițelui, să apară întărit în strălucire, gata de a înfrunta cu tenacitatea stâncilor de granit, — alte vițeli.

Această rezistență și supraviețuirea în fața tuturor intemperiilor, — unică în analele istoriei, a fost concretizată în adagiu ajuns proverbial: „Cine mușcă din Papa, moare!” Care vrea să-i fie expresiunea însușită confirmată, a trăniei.

Vitalitatea și rezistența papalității ilustrează temeinicia unei legi a firii.

Măreția provoacă adversitate, iar înțelepciunea este generatoare de invidie sufletelor mici.

Concepțiile sănătoase, ideile salutare, oamenii mari, — în drumul lor spre bine, se izbesc de pie-deciile curentelor contradictorii, de ambii deșerte, și invidia preterătilor destinului. Fără ca forțele coalizate ale răului, să-i poată stânjeni.

Opinia publică, țărănimea, oamenii înzestrăți cu pricinere și bun simt — din Ardeal, înainte, și din țara întreagă, după unire, — sunt întăriți în credința infiabilității politice a lui Iuliu Maniu, — care deasupra preocupațiilor zilnice, desbrăcat de orice ambii sau interes personal, urmărește — cu statonică persvazionă — binele nașului românesc.

E firesc, ca numai existența și personalitatea acestui bărbat de stat, să deslanțuie cascada de invidie a flașnetarilor și stolurilor furibunde ale purecilor politicii dela noi.

Mulți oameni, — unii chiar de o valoare necontestată, — au crezut că se vor ridica pe ruinele popularității lui Maniu; că izbind în dsa, își vor perciptua ascensiunea. Iar d. Maniu, fără să se clintească, a înfruntat isbiturile, cu seninătatea celui ce merge pe drumul cel drept.

Și timpul, a confirmat veracitatea spuselor lui.

— După intregirea nașului, d. Oct. Goga, bardul trist, care a cântat odată suferințele no-

“Gh. Dima”, compozitorul, pedagogul și martir al naționalismului său intransigent.

Cu competență cunoscută dna prof. Voileanu a analizat opera monumentală a marelui compozitor român, care prințo erudă ironie este ignorată în țara sa proprie și care totuși posedă o valoare artistică neprețuită. Gh. Dima a fost un compozitor muzical cult, crescut în regulele unei educații muzicale severe dar cu conținut adânc, a cărui operă muzicală pentru a fi înțeleasă cere nu numai o sensibilitate profundă, dar și o competență muzicală temeinică — a spus conferențiera. Dsa a descris apoi în linii generale activitatea prodigioasă a lui Gh. Dima la Sibiu, Brașov și Cluj, enumerând căteva succese a corurilor organizate de el și opere sale mai importante. Frumoasa conferință a dnei Voileanu a fost viu aplaudată.

A urmat apoi executarea următorului program: „Cântec pre lemn mort” pentru voce și pian și „De frumusețea fecioriei tale” de Dima; interpretate de d. prof. I. Crișan.

Cornul studenților dela Conservator neîmpănat de orchestra Operei au executat sub direcția lui A. Benă rectorul Academiei de Muzică, „Salvum fac regem” și „Hora” de Dima.

La festival au luat parte abla cățiva intelectuali și căteva elevi dela Scuola Normală. Încolo au lipsit toate celelalte școli, autoritățile și imensul public cult din Cluj, spre rușinea lui,

D. Ioan Farcaș

stre în versuri, — iar acum își cântă propria drăguță în audiente, — a spart solidaritatea istorică ardelenescă, dând leulul pe care-l credea muribund — cea dintâi lovitură de copită.

Au trecut anii, și Iuliu Maniu a rămas același, în timp ce d. Goga — prin recentele sărbători politice, — asemănătoare ultimelor zvârcoliri ale agonizantului, își caută locul de veșnică odihnă politică.

Destinul neindurat nu a crăpat nici pe eroii frigurismului averescan, cari urmărind o căpătuială efemeră, au intrat de bunăvoie pe linia moartă a politicii românești. Cine a fost Goldis, în partidul Național, alături de Iuliu Maniu? Pentru că să plângă mai târziu, închis înainte de vreme, în cripta tribunilor unirii, ne-socoteala unui gest.

Apostolul Neamului și-a crezut de patrioție (și rentabilă) profesiunea de ultima oră, — să se înșire în rândul detractorilor lui Iuliu Maniu. Si a deschis o campanie furibundă, ce ar fi înghițit două dzizini de istorici și literati, pentru a distruga „legenda Bădăcinului”. A cules doar zâmbete de compătimire — fără să poată atinge pe d. Maniu.

Dar oare nu asistăm la decadenta celui care era considerat odinoară, ca Rege al culturii române?! O fi la mijloc bătrânețea, dar nu se poate contesta, că oamenii de bine au descalificat.

cat metodele de luptă politică a lui Iorga, și ian retras increderea și admirația, prevăzându-i apusul, atunci când acesta defecționându-se treptul, prin debitare de neadevaruri, a intrat în canal, pentru a stropi cu noroiu pe Nestorul meleagurilor noastre.

Dar d. Maniu și politica lui, s-au bucurat și de atenția puțin binevoitoare, a unor slujbași — ce numai în țară său îndeletnicesc și poate se mai îndeletnice cu treburile politice.

— A Puiului ce căndva, prințul telefon stăcănușorii de bucurie vănătorilor de putere și care azi, expulzat, își plimbă prin barurile străinătății nostalgie atotputernică din trecut.

— Nu mai puțin vrednicul său tată, generalul condamnat la degradare, care dăunăză aruncă cinic reproșul: „Mai trăiește Maniu?” — și care acum slăbit de rele, ocolește la adăpostul bulgărelor medicale, răcoarea celulelor dela Doftana.

— Iar, pe căcă se pare, fama celebrului polițist Marinescu, odată cu descoperirea găvărilidelor lui, începe să se cerni.

Lista celor cari, pierzându-și busola orientării politice au călărit pe fantezia credinței că prințo brutalitate, pot infunda strălucirea și pot răpi prestigiul temeinie căstigat al lui Iuliu Maniu, sprijinit pe dragostea și încrederea sutelor de mil — se restrângă din zi în zi...

Eroii trăiști, cari au încercat să-l muște din sufletele românești, s-au izolat de țară și și-au săpat singuri mormântul lor politic.

...Pentru a confirma înțelepciunea îmbrăcată în cuvintele evului mediu: Cine mușcă din Papa, moare...

(CC.)

Din cele frecute vremi...

Proclamarea Independenței Cehoslovace

— 28 Octombrie 1918 —

VII.

Arătam într-un articol precedent pericolul ce se ridică tot mai amenințător dinspre Răsărit, pericol care rezida în revoluționarea și demoralizarea Rusiei, apoi destrămarea armatei rusești. Acest lucru însemna a groaznică lovitură pentru aspirațiunile micilor popoare, în primul rând pentru Cehoslovaci, cari deși erau recunoscuți de Marii Alianți — dar nu se putuseră încă afirma.

Profesorul Masaryk, la începutul anului 1917, s-a decis să plece în Rusia. Conducerea Comitetului Cehoslovac o lăsă pe seama profesorilor Eduard Beneš și Josef Dürich și a generalului slovac Milan Štefanik. La 15 Mai 1917 a sosit la Petrograd.

Mîntea ageră a distinsului politician, T. Masaryk a înțeles numai decât că Rusia se zbate într-o criză grozavă, din care aproape nu e scăpare.

In timp relativ scurt, vajnicul profesor Masaryk a depus o muncă febrilă în Rusia. A vorbit și soldaților, cari erau complet demoralizați și cari nu mai vroiau să lupte.

Corpul de voluntari cehoslovaci luptă alături de Ruși.

In aceste vremuri de grea cumpăna i-a reușit în fine lui Masaryk să îndupleze pe guvernanti dela Petrograd să admită corpului de voluntari cehoslovaci să preia un sector din front și să lupte alături de armata rusă. Cu rând după intrarea în front a Cehoslovaciilor la Zborov li s'a dat ocazia să dovedească ce pot. Intr'adecă, la 2 Iulie 1917 au repurtat o strălucită victorie în admirarea unităților rusești. Să nu uităm, că mica armată a Cehoslovaciilor a căstigat aceasta glorie, având în flancuri o armată rusă demoralizată, soldați fără vatră, cu legături familiare rupte, având înaintea ochilor lor straniile exemple dela Piave și din alte părți, cu legionari căzuți în prinsoare și spânzurați în masă, această veșnică rușine a blâstămatei stăpâniri austriace.

Munca uriașă desfășurată de Marele Ma-

saryk în scopul ca Rusia să-și facă pe mal de parte datoria alături de Alianți, s'a dovedit zădănică. Pe fiecare zi, Rusia se desorganiza și se descompunea tot mai mult, debandada era tot mai pronunțată. Acum dintre partidele politice și unele și altele ar fi dorit să aibă de partea lor disciplinata și puternica formațiune militară cehoslovacă, însă a intervenit profesorul Masaryk spunând: „Nu putem admite că armata noastră să fie întrebuită pentru cheșiluni de ordin intern. Ordinea să și-o aranjeze Rușii singuri. Aceasta nu este egoism național, ei o tactică înțeleaptă dictată de imprejurări”

Un mesagiul al profesorului Masaryk.

In vara anului 1918, profesorul Masaryk același mesagiul l-a trimis din America: „In circumstanțele actuale trebule să mai rămână deocamdată în Rusia și veți proceda în înțelegere cu Alianții. Dușmanii noștri vor fi în Rusia: Austriaci și Germani, și dintre Ruși numai acei indivizi, frațuni și partide, care se unesc pe față în contra intereselor Rusiei, contra noastră și a Alianților noștri. Armata noastră este democratică și servește scopurilor democratice. Experiența din Rusia ne învață, că democrația nu este identică cu anarchismul și desorganizarea.”

Acest din urmă mesagiul, a fost trimis cu ocazia când legionarii cehoslovaci cereau să fie transportați din Rusia siberiană peste America pe frontul francez.

La 8 Ianuarie 1918 a fost difuzat pe tot globul pământului manifestul cu cele 14 puncte ale președintelui Wilson, care manifest — cum s'a putut constata ulterior — a iuțit uimitor descompunerea Austro-Ungariei. Această lovitură diplomatică a egalat cu o mare ofensivă căstigată. Cehoslovaci și celelalte popoare subjugate din cuprinsul Monarchiei Habsburgice au acceptat integral Punetele Wilsoniene și mai ales partea care vorbea despre autodeteri minare.

(Continuare pe pag. 4)